

ӘОК 378.52

МОБИЛЬДІ БАҒДАРЛАМА БІЛІМ БЕРУДІ БАСҚАРУШЫ ҚҰРАЛ РЕТІНДЕ

Базылхан Қымбат Ералықызы, Омарбеков Еркін Ершекеевич

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі: Е.Е. Омарбеков

Мобилді оқыту - бұл жасанды тілдік ортаны құруға мүмкіндік беретін инновациялық нысан, ол шет тілін үйрену процесін неғұрлым тартымды, ыңғайлы, тиімді және оқушыны одан әрі өзін-өзі оқытуға ынталандырады. Осылайша, шет тілін өзін-өзі үйрену үшін мобильді қосымшаларды пайдалану оқу үрдісінің өзін оңтайландыруына әкеледі және студенттердің білімін және дағдыларын жақсартуға ықпал етеді. Демек, мобильді оқытуды пайдалану, әрине, техникалық жоғары оқу орнының шетелдік студенттерінің білім деңгейін арттыруға, сондай-ақ техникалық колледжде шет тілін меңгерудің мақсаты болып табылатын студенттердің коммуникативтік коммуникативтік құзыреттілігін тиімді қалыптастыруға әкелуі мүмкін. Сондай-ақ, лексикалық дағдылар мен дағдыларды, грамматикалық

дағдыларды, сөйлеу белсенділігінің әр түрлі түрлерін қалыптастыруға бағытталған өтініштердің мысалдарын қарастырдық. Ағылшын тілін оқытуға арналған мобильді қосымшалардың базасын зерттеу зерттеудің практикалық бөліміне өтінімдерді таңдауға көмектесті.

Мобильді оқытуды ұйымдастыру барысын келесі санаттарға бөлуге болады:

- технологиялық мобильді оқыту (Technology-driven mobile learning) кейбір нақты технологиялық инновациялар, техникалық мақсаттылық пен педагогикалық мүмкіндіктерді көрсету мақсатында бір ортада орналасады.

- шағын, бірақ портативті электрондық оқыту (Miniature but portable elearning) - мобильді, сымсыз технологиялар және қарапайым электрондық оқыту құралдарымен іске асатын тәсілдер мен шешімдерді жаңғырту үшін пайдаланылады.

- аудиториямен байланысты оқыту (Connected classroom learning) – бұл технологиялар сыныпта бірлесіп оқытуды қолдау үшін қолданылады.

- формалды емес, дербестендірілген, мобильді оқыту (Informal, personalized, situated mobile learning) - бұл технологиялар қосымша функционалдылықпен күшейтіле отырып, жергілікті хабардарлықпен немесе видеобағдарламалармен басқа да жағдайда қиын және мүмкін емес болатын білім беру қызметіне бағытталады.

- мобильді оқыту / тиімділікті қолдау (Mobile training/ performance support) - технологиялар мобильді қызметкерлердің өнімділігі мен тиімділігін арттыру үшін пайдаланылады.

- қашықтан/ қала сыртынан / дамып келе жатқан мобильді оқыту (Remote/ rural/ development mobile learning) - қарапайым электрондық оқыту технологиялары енді дамып келе жатқан жерлерде білім беруге берілетін және оны қолдайтын экологиялық, инфрақұрылымдық міндеттерді шешу үшін пайдаланылады.

Бұл білім беру жүйесінде мобильді қосымшаларды қолданудың кейбір аспектілері ғана. Олардың арасында оқу процесін басқару үшін жасалатын қосымшалар ерекше орын алады. Ұялы технологиялардың өзгеруі, ақпараттық технологияларды және телекоммуникацияны дамыту білім беру процесіне қатысушыларға тілдерді оқыту мен оқытуда «кез келген уақытта» және «кез-келген жерде» артықшылықтарын пайдалануға мүмкіндік берді. Тілдік оқыту интерактивтілік пен автономияны талап етеді, бұл мобильді технологияларды (MobileAssistedLanguageLearning, MALL) пайдаланатын ИЖ-ді оқытудағы негізгі ұғымдар болып табылады. Бүгінгі күні студенттің өзіндік қызметіне жаңа ақпаратты іздеу, түсіну, өңдеу және игеру мәселелеріне ерекше көңіл бөлінеді. Оқытушы оқу процесін ұйымдастырушы, студенттердің өзіндік жұмысының жетекшісі, оларға қажетті көмек пен қолдау көрсетуді қамтамасыз етеді.

Оқытуда мобильді технологияларды пайдаланудың орындылығын негіздеуге бағытталған зерттеудің өзекті.

«Қашықтықтан білім беру технологиялары (DOT) білім беру технологиялары ретінде негізінен ақпараттандыру мен телекоммуникациялық құралдарды пайдалана отырып, студенттің және мұғалімнің аралық немесе толық емес өзара іс-қимылымен түсіндіріледі».

Қашықтықтан білім беру технологиялары, өз кезегінде, төрт топқа бөлінеді:

- 1) мәтінге негізделген технологиялар;
- 2) веб-технологиялар;
- 3) Жаңа Web 2.0. технология;
- 4) мобильді технология.

Осы мақалада студенттің өзіндік жұмысында мобильді технологияға ерекше назар аударылатын болады. Ашық және қашықтықтан оқытудағы мобильді технологиялардың тобы заманауи телекоммуникациялық сымсыз байланыс технологияларын пайдалана отырып портативті портативті құрылғылар көмегімен жеке оқытуды жүзеге асыруға бағытталған. Ұялы құрылғыларды белсенді пайдаланатын оқушылардан қызығушылықты арттыру сияқты

мобильді оқытудың артықшылықтарын пайдалану қажет; оларды ұзақ мерзімге қызықтырады.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялар оқыту технологиясына айтарлықтай әсер етеді. Мобильді технологиялар жылдам дамып, тұтынушылардың кеңейтілген аудиториясына жетіп, ақпаратқа қолжетімділіктің артуын қамтамасыз етеді. Ұялы оқыту (Eng Mobilelearning, ML) Ресей мен әлемнің әртүрлі академиялық институттарында мұғалімдердің назарын аударады.

Ұялы телефондардың оқу процессін басқаруға арналған құрылғылар ретінде рөлі артып, мобильді басқару барлық жерде таралуына ықпал етеді. Бұдан басқа, ғаламтордың пайда болуы әлемнің барлық жерлерінде білім алу үшін қашықтан білім алуға мүмкіндік берді. Қысқа уақыт аралығында қашықтан оқытудың тартымдылығы әртүрлі мобильді құрылғылардың ақпарат алу мен меңгерудің тиімді құралы екенін түсінуге мүмкіндік берді.

Осылайша көптеген зерттеушілер оқыту мен оқытуға арналған мобильді құрылғыларды ұсынды. Кейбір ғалымдар мобильдік оқытуды интерактивті технологияларды қолданатын адамдар арасында әртүрлі жағдайларда 18 хабар тізбегі арқылы оқыту үдерісі ретінде анықтайды.

Ұялы оқыту ұялы телефондар, жеке сандық ассистенттер (PDA), смартфондар, планшеттер және т.б. сияқты портативті мобильді құрылғының кез келген түрін қолданады. Басқалар оқытудың бұл түрін оқытуда, әсіресе портативті құрылғының белгілі бір артықшылығы бар жағдайларда, мобильді технологияларды пайдалану сияқты анықтайды, мысалы, құрылғы мобильділігі, қысқа уақытта ақпаратты алу үшін Интернетке кіру, дереу кері байланыс және т.б. Тұтастай алғанда, жоғарыда айтылған анықтамалардан мобильдік оқыту мобильдік құрылғыларда қол жетімді әртүрлі қолданбаларды қолдану арқылы бірнеше контексте интерактивті оқу ортасын құруға үлес қосатынын айтуға болады.

Мультимедияға қол жеткізу: студенттің дауысын оңай жаза және ойнату және оны сөйлеушілердің дауысымен салыстыра білу - тамаша оқу құралы.

Интернет желісіне қол жеткізу: Интернетке қосылу оқушыларға кез-келген тақырып бойынша ақпаратты іздеуге және алуға мүмкіндік береді және қысқа уақыт ішінде студенттің білімге деген қажеттілігін қанағаттандыра алады.

Жылдам кері байланыс: мобильді қолданбалар өздерінің пайдаланушыларына дереу кері байланыс ұсынады. Аудиторияда немесе дәстүрлі дербес жұмысында тапсырманы орындаудан айырмашылығы, мобильді қосымшалар қателерді түсіндіріп, дұрыс опцияны ұсынғанға дейін бірден-бір мұқияттылықпен 20 «шын» немесе «дұрыс емес» деген жауапты аяқтаған жоқ па, тілдік дағдыларды жетілдіруге арналған жауаптар немесе ұсыныстар.

Осы жүйе ішінде оқу процессін бақылау үшін жасалатын қосымшалардың орнын бөліп алуға болады.

Мұндай қосымшалар өзінің оқу процесі туралы ақпаратты көрсетуге байланысты пайдаланушылардың сұрауларына жауап береді.

Қазіргі таңда білім беру жүйесін бақылауға арналған мобильді қосымшалар заман талабына сай қоғамда өзінің қомақты орнын тауып күн сайын дамып өсіп-өнуде. Себебі білім беру жүйесін бақылау негізінде қоғам өзіне қажет білімді әрі білікті мамандарға қол жеткізеді. Соның негізінде қоғамның дамуы келесі жоғарғы деңгейлерге көтеріледі. Сол үшінде оқу процессімен байланысты кез-келген қосымшалар білім беру жүйесі үшін пайдалы және өзекті болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Глушков В.М. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. -М., 2003. -185 с

2. Барсай Б., Таубаева Ш.Т. Кредиттік білім берудегі ерекшеліктер.// Ізденіс №9-10, 1997.25-28 б.